

ФИНАНСИСКИ И БУЏЕТСКИ ОДРЕДБИ

1. Кои служби се надлежни за воведување на увозни давачки (царински давачки и давачки за увоз на земјоделски производи) и други можни видови на давачки кои се наметнуваат на производите кои влегуваат во вашата земја?

За секоја релевантна служба, Ве молиме доставете подетални информации за:

а) општа организациска поставеност (централни органи и надворешни услуги)

б) постапките за наплата, сметководство и контрола

Врз основа на Законот за царинска тарифа ("Службен весник на РМ" бр. 23/03 77/03 и 69/04) Владата на Република Македонија, најкасно до 30 ноември, во тековната година носи царинската тарифа за наредната година.

Царинските стапки ги предлагаат Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (Глава 1 до 24 од Царинската тарифа), а за останатите стоки Министерството за економија.

а) Општа организациска поставеност

Општата организациона поставеност на Царинската управа е уредена во Законот за Царинската управа (Службен Весник на РМ, бр.46/04), а внатрешната организација во Правилникот за организација и работа во Царинската управа.

Царинската управа е орган на државната управа во состав на Министерството за финансии со својство на правно лице.

Царинската управа своите надлежности ги спроведува на целата територија на Република Македонија со седиште во Скопје.

Царинската управа делокругот на работа го извршува преку:

Централна управа, која координира и раководи со царинските надлежности на цела територија на Република Македонија;

Царинарници, се формираат во зависност од обемот и структурата на стоковиот и патничкиот промет со странство;

Централната управа се состои од 3 самостојни Одделенија: 1 Служба за царинско управна и прекршочна постапка, Служба за соработка со Директорот (Кабинет на директорот) и Дежурен оперативен центар (ДОЦ), 6 Сектори, во чиј состав има 18 Одделенија и 17 Служби.

Како регионални единици воспоставени се 5 царинарници со вкупно 5 служби, 39 царински испостави, а во состав на испоставите вкупно 12 отсеци.

Најголем број на царински испостави и царински отсеци се воспоставени на граничните премини во патнички, железнички и воздушен сообраќај, а останатите се внатрешни царински испостави и отсеци за спроведување на увозно и извозно царинење.

Вкупен број на работни места предвиден во Правилникот за систематизација на работни места на Царинската управа е 997, од кои 360 работни места во Централната управа, а 637 работни места во Царинарниците.

Од вкупниот број на предвидени работни места, пополнети се 844.

Како последни превземени реформи во организационата структура на Царинската управа воспоставен е Сектор за професионална одговорност, кој по екипираноста и обуките, секојдневно врши внатрешна контрола врз сите воведени функции во централната управа и регионалните единици, заради контрола на спроведување на Закони, пропишани процедури,

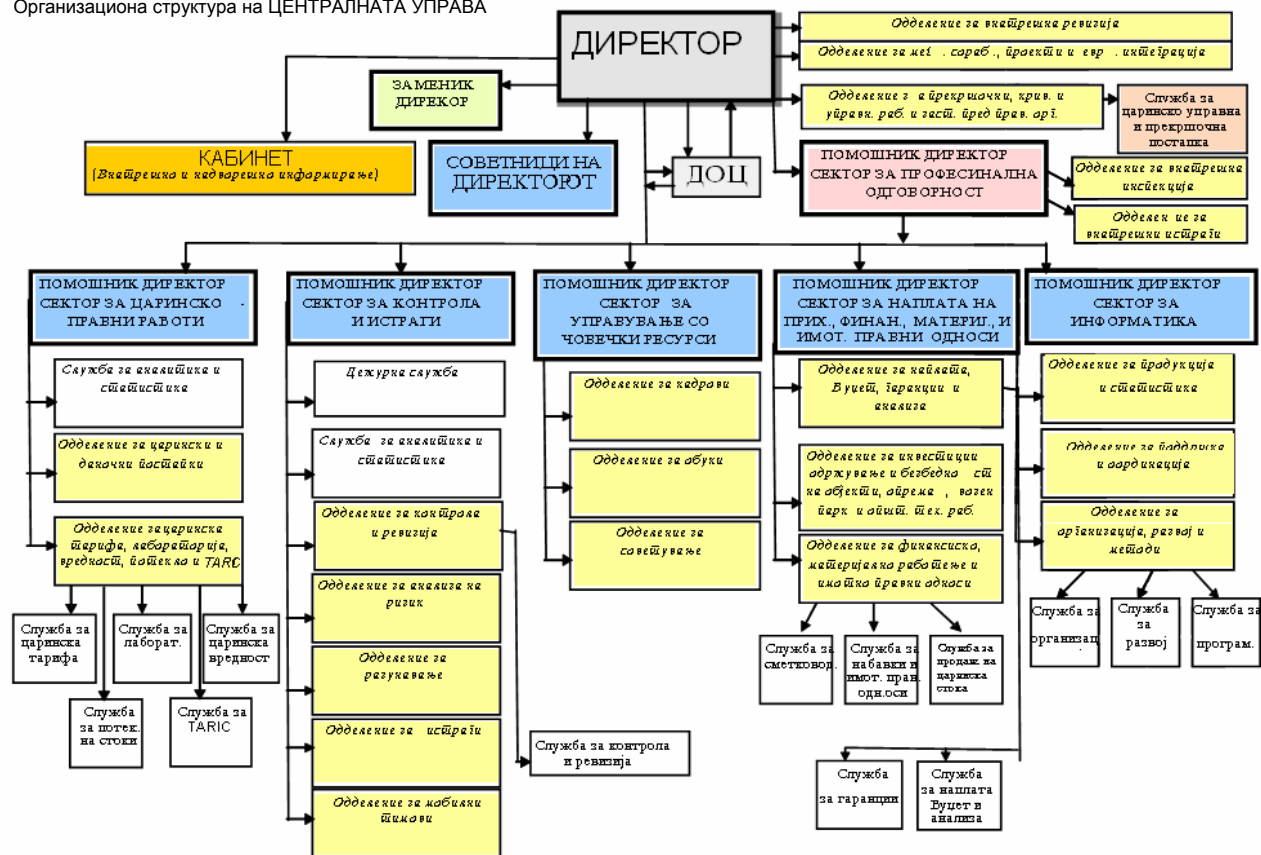
надлежност, работни задачи. На овој начин се врши превенција, утврдување и елиминирање на лошо однесување, измама, загуби, злоупотреба и погрешно раководење во организационите облици во царинската служба. Истите се процесуираат согласно Законот за работни односи, ("Службен Весник на РМ" бр.80/03, пречистен текст), Законот за Царинска управа, ("Службен Весник на РМ" бр.46/04), Законот за државни службеници, ("Службен Весник на РМ" бр. 59/00, 112/00, 34/01, 103/01, 43/02, 98/02,17/03,40/03,85/03,17/04,69/04) и Колективниот договор за работни односи во Царинската управа, по што се изрекуваат дисциплински мерки.

Воспоставен е Сектор за управување со човечки ресурси како нова функција со јасно дефинирани цели, улога и одговорност поврзана со работната стратегија, петогодишниот и оперативниот план. Во соработка со Канцеларијата за царинска и фискална соработка - КАФАО МАК (Customs and fiscal assistance office - CAFAO MAK), како и друга надворешна помош, врз основа на новиот Закон за Царинска управа се подготвуваат подзаконски прописи со кои ќе се воведат нови системи компатабилни со ЕУ стандардите во делот на вработување, оценување и управување со работната изведба, развој на кариера, обука, престанок на работен однос, пензионирање, плати и систем на награди, како и работни услови.

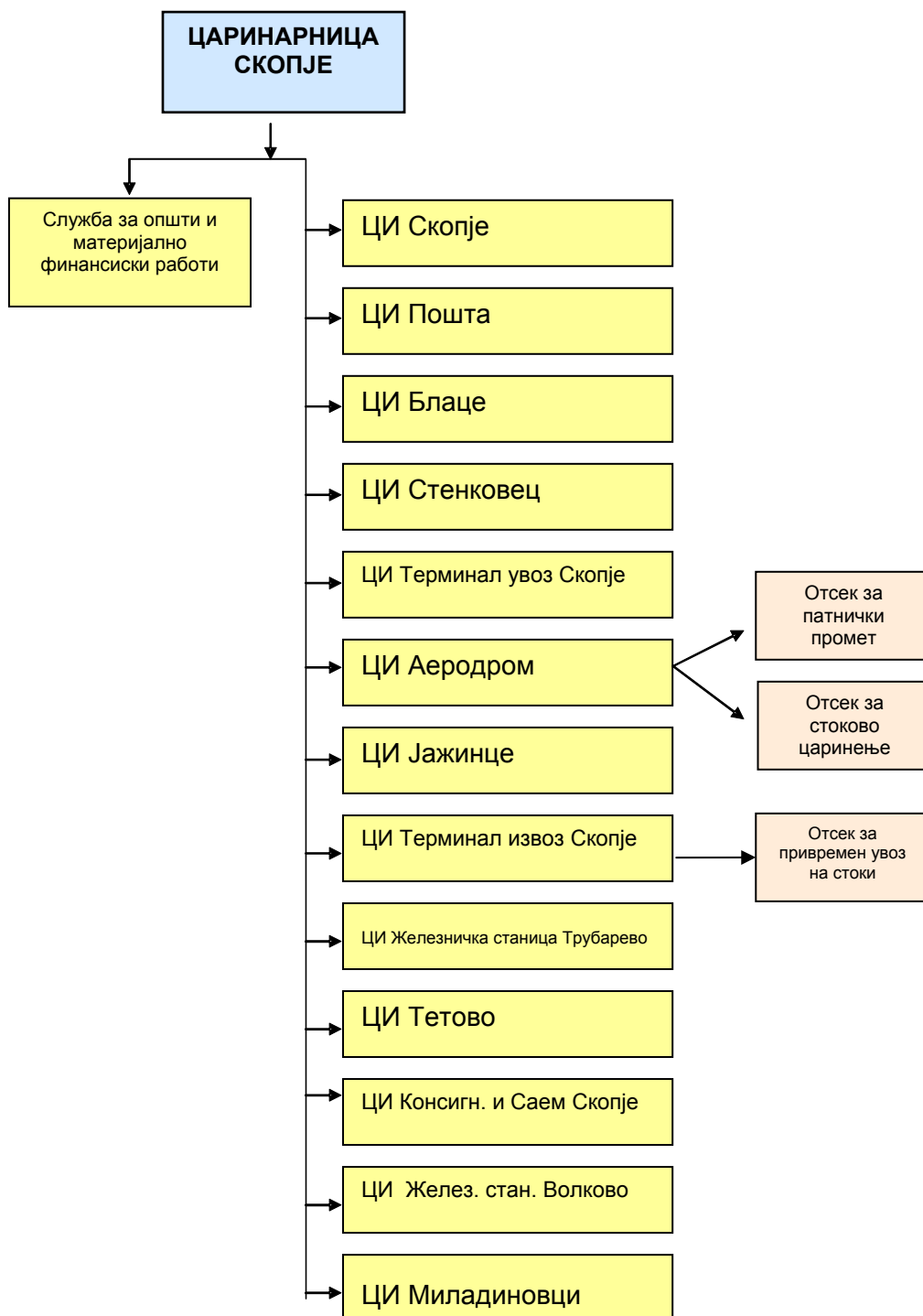
Исто така воведена е нова функција преку Одделение за внатрешна ревизија хиерархиски поставено под Директорот на Царинската управа, која ќе планира, организира и спроведува ревизии согласно законските прописи, меѓународните стандарди за внатрешна ревизија и воспоставените ревизорски политики на Министерството за финансии, согласно на барањата на Мисијата на Светска Банка за одобрување на ПСАЛ (Програмски аранжман за структурно прилагодување) и ПСМАЛ (Проект за прилагодување на управувањето со јавниот сектор).

На следниот органиграм прикажана е поставеноста на централната управа и една од Царинарниците - Царинарница Скопје.

Организациона структура на ЦЕНТРАЛНАТА УПРАВА

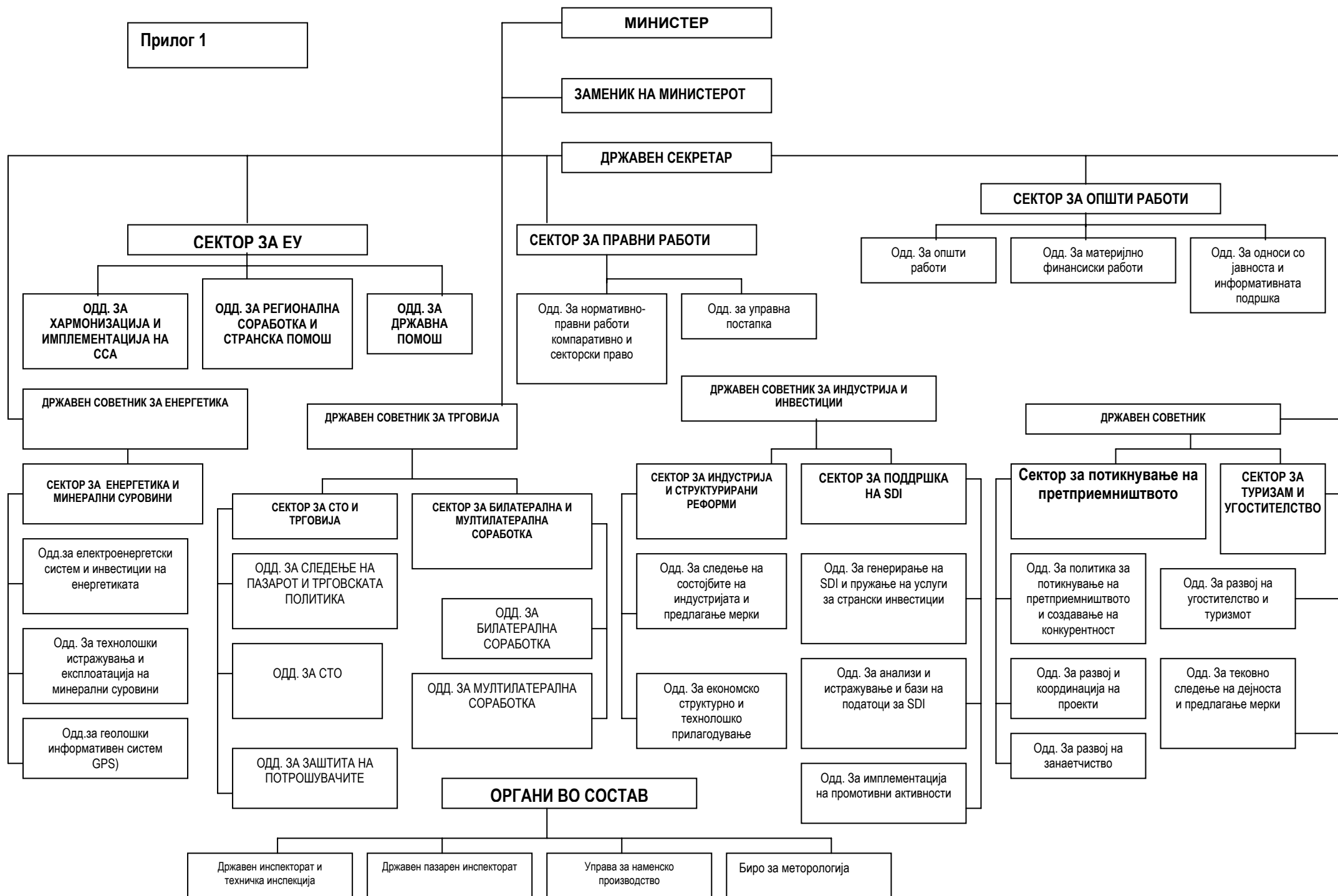

ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА НА ЦАРИНАРНИЦА СКОПЈЕ

Организационата поставеност на Министерството за економија е определена со Правилникот за организација и работа на Министерството за економија од 3.09.2004 година, согласно член 55 став 1 и член 58 од Законот за организација и работа на органите на државната управа (“Сл весник на РМ” бр. 58/2000 и 44/2002). Со овој Правилник се утврдува внатершната организација, бројот и видот на организационите облици на Министерството и органите во состав, нивниот делокруг , раководењето со организационите облици и начинот на работа на Министерството.

Бројот и видот на организационите облици се утврдуваат и групираат според карактерот на работите и задачите во рамките на надлежноста утврдена со закон. Во рамките на овие определби во Министерството за економија формирани се 10-сектори. Постојат 5-органи во состав и тоа Монополска управа, Управа за наменско производство, Државен пазарен инспекторат, Државен инспекторат за техничка инспекција и Биро за метеорологија.

Општата организациона поставеност на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство е уредена со Законот за организација и работа на органите на управата ("Службен весник на РМ" бр.59/00 и 44/2002) и правилниците и организација и систематизација на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Со Министерството раководат Министер, Заменк министер, Државен секретар и Државни советници.

Во рамките на Министерството се следните органи и организациони единици:

1. Органи во состав:

- i) Управа за ветеринарство, со:
  - Одделение за здравствена заштита на животните;
  - Одделение за ветеринарни лекови;
  - Одделение за обележување и евиденција на животните;
  - Одделение за јавно здравство;
  - Одделение за државна ветеринарна инспекција;
  - Гранични ветеринарни инспектори;
  - Извршители во подрачни единици
- ii) Управа за водостопанство, со:
  - Сектор за управна постапка и водостопанска инспекција
    - Одделение за издавање мислења, согласности, дозволи и концесии;
    - Одделение за водостопанска инспекција.
  - Сектор за одржување и подобрување на режимот на водите
    - Одделение за користење на водите и водостопанските објекти
    - Одделение за заштита на штетните дејство на водите
    - Одделение за меѓународна соработка и развој
  - Сектор за водостопанска основа
    - Одделение за база на податоци;
    - Одделение за ГИС
- iii) Управа за семе и саден материјал, со:
  - Одделение за семеконтрола;
  - Одделение за признавање, одобрување и заштита на сорти
- iv) Управа за заштита на растенијата, со:
  - Извршители
- v) Државен инспекторат за земјоделство, со:
  - Одделение за земјоделство;
  - Одделение за заштита на растенија;
  - Извршители во подрачни единици.
- vi) Државен инспекторат за шумарство и ловство, со:
  - Одделение за шумска инспекција;
  - Одделение за инспекција на ловство;
  - Извршители во подрачни единици.
- vii) Управа за хидрометеоролошки работи.

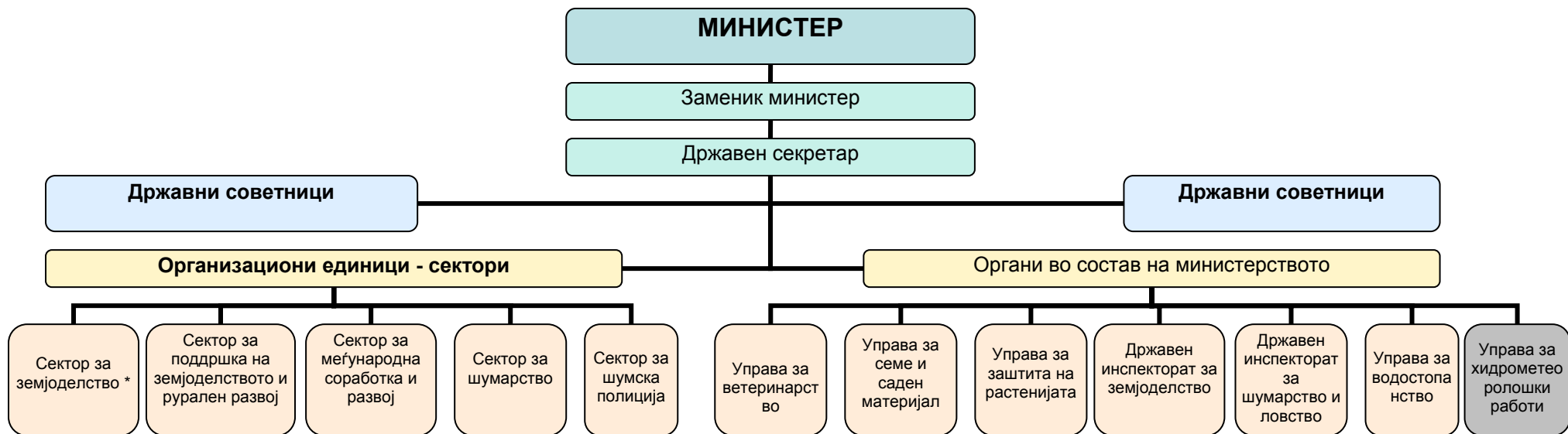
2. Организациони единици:

- i) Сектор за земјоделство, со:
  - Одделение за овоштарство, лозарство и винарство;
  - Одделение за поледелство и градинарство;
  - Одделение за сточарство;
  - Одделение за земјишна политика;
  - Одделение за следење и евиденција на регистрирани индивидуални земјоделсци;
  - Подрачни единици на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство – 33.
- ii) Сектор шумарство, со:
  - Одделение за уредување и користење на шумите;
  - Одделение за пошумување и одгледување на шумите;
  - Одделение за ловство;
  - Одделение за евиденција информатика и кореспонденција;
  - Извршители во подрачни единици.
- iii) Сектор за шумска полиција, со:
  - Шумски полициски станици во 19 општини.
- vi) Сектор за меѓународна соработка и развој, со:
  - Одделение за европска интеграција и СТО и други програми;
  - Одделение за координација на странска помош.
- v) Сектор за поддршка на министерот, со:
  - Одделение за нормативно правни работи;
  - Одделение за поддршка.

За извршување на задачите од надлежност на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, вкупно се ангажирани околу 400 извршители.

Во тек е изготвување на нов Акт на систематизација.

Прилог 2

б) Постапки за наплата, сметководство и контрола

Настанувањето на царинскиот долг е регулирано со Царинскиот закон ("Службен Весник на РМ" бр. 21/98, 26/98, 63/98, 86/99, 25/00, 109/00, 31/01, 4/02, 55/02, 42/03), во членовите од 164-171:

- Член 164- општи правила за царинскиот долг,
- Член 165 - царински долг при незаконско внесување на стока,
- Член 167 - царински долг при незаконско отстранување на стока од царински надзор,
- Член 168 - царински долг поради неисполнување на обврски,
- Член 169 - царински долг заради неправилна употреба или користење на стока во слободни зони,
- Член 170 - обврска за плаќање извозни давацки,
- Член 171 - начин на определување на висината на царинскиот долг.

Пресметката и плаќањето на царинскиот долг е регулирано со член 173 од Царинскиот закон, ("Службен Весник на РМ" бр.21/98, 26/98, 63/98, 86/99, 25/00, 109/00, 31/01, 4/02, 55/02, 42/03) односно царинскиот долг се пресметува врз основа на царинска декларација(ЕЦД).

Пресметката на царинскиот долг го контролира службата за контрола и ревизија при Царинската управа.

Во случај контролата и ревизијата да утврди неправилност во утврдувањето на висината на пресметаните давачки или се утврди незаконско постапување со царинската стока, се врши дополнителна пресметка на царинскиот долг член 175 од Царинскиот закон("Службен Весник на РМ" бр. 21/98, 26/98,63/98, 86/99, 25/00, 109/00, 31/01, 4/02, 55/02, 42/03).

Ако царинскиот долг не се плати од страна на царинскиот должник а, долгот е обезбеден со царинска гаранција тој се наплаќа од царинската гаранција.

Ако пак царинскиот долг не е обезбеден со гаранција, со решение од царинско управна и прекршочна постапка долгот се наплаќа по присилен пат член 176 од Царинскиот закон, ("Службен Весник на РМ" бр. 21/98, 26/98, 63/98, 86/99, 25/00, 109/00, 31/01, 4/02, 55/02, 42/03) и Законот за платен промет, ("Службен Весник на РМ" бр.32/01, 50/01, 52/01, 103/01, 37/02, 41/02, 61/02, 42/03) член 16 и 17.

2. Дали постојат одвоени сметки за разграничување на наплатени и ненаплатени долгови?

Сметководството на наплатените приходи во царински постапки се води согласно Законот за сметководство на буџетите и буџетските корисници ("Службен Весник на РМ" бр. 61/02 и 98/02).

Со секое појавување на нов учесник во царинските постапки автоматски се отвара аналитичка и суб-аналитичка евиденција за неговата состојба на долговите и плаќањата по царински постапки и видови давачки, што значи дека се врши разграничување на наплатени и не наплатени долгови.

3. Колкав бил приходот од увозни давачки за 2003 година (или доколку се достапни податоци за 2004 година)? Ве молиме приложете распределба на вкупниот приход кој што вашата земја го остварила со увоз од сегашните земји - членки на ЕУ (ЕУ-25), Романија, Бугарија и Хрватска, и остатокот од светот.

Увозните давачки за 2003 и 2004 година, како и распределбата на вкупните приходи кои што се остварени со увозот од земјите членки на ЕУ (ЕУ-25), Бугарија, Романија и Хрватска прикажани се во табелите кои се приложени (Прилог 1 и 2 /29).

4. Дали националните сметки и компилации на БНП/БНД (брuto национален производ/доход) се изработени во согласност со дефинициите и сметководствените

правила на Европскиот систем на интегрираните економски сметки 95 (ЕСА 95)? Доколку не, Ве молиме да ги наведете деталите на системот кој моментално го користите.

Сегашна состојба

Државниот завод за статистика започна со имплементацијата на Системот на национални сметки - СНС 93 и Европскиот систем на сметки ЕСС 95 во 1993 година. Првите резултати од пресметката на годишниот бруто-домашниот производ по тековни цени за периодот 1990-1993 година се подготвени и објавени во 1995 година. При пресметката на годишниот бруто-домашен производ е користен методот на конверзија на податоците кон категориите дефинирани во методологијата на националните сметки. При пресметките на годишниот бруто-домашен производ според производниот метод, по постојани цени, за периодот 1990-1994, користен е методот на единечна екстраполација.

За првпат податоците за пресметка на годишниот бруто-домашен производ според производниот метод за 1994 и 1995 година се добиени директно во согласност со дефинициите и препораките на СНС 93 и ЕСС 95.

Пресметките за бруто-домашниот производ се правени користејќи ги производниот и расходниот метод како независни методи. Независна пресметка на бруто-домашниот производ по доходовен метод не се прави, но пресметката се базира на истите извори на податоци како и за производниот метод.

Во 1994 година започнаа активностите во врска со подобрувањето на пресметките на БДП со цел постигнување на поголема исцрпност во националните сметки и опфаќање на неопфатената економија.

Целосната имплементација на методологијата за пресметка на годишниот бруто-домашен производ според расходниот метод е направена во 1996 година како резултат на учеството на Република Македонија во проектот Европска програма за споредба (ЕСП)-1996, под координација на Централниот завод за статистика на Австрија. Притоа е направена пресметка на расходните агрегати на бруто-домашниот производ според паритетот на куповната моќ. Беше направена споредба на податоците од производниот и расходниот метод како две независни пресметки и беше извршена ревизија на податоците за периодот 1994-1996 година со што двете страни на БДП беа избалансирани и усогласени.

Со примената на НКД (Националната класификација на дејностите) во 1998 година е направена промена во класификацијата и кај пресметките на годишниот бруто-домашен производ според производниот метод, по постојани цени. Врз основа на деталните анализи на тековните вредности на бруто-домашниот производ, ценовните индекси, како и волуменските индекси, започнувајќи од 1998 се извршени и методолошки подобрувања во пресметките.

Во Државниот завод за статистика, со цел да се овозможи поголема меѓународна споредливост при анализата на податоците, во текот на 2000 година е направена поголема ревизија на податоците за пресметка на бруто-домашниот производ за периодот 1997-2002 година.

Според препораките на СНС 93 и ЕСС 95, Државниот завод за статистика во 2002 година, како национален стандард ја донесе Стандардната класификација на институционалните сектори групирани според видот на производството и нивните главни дејности и функции кои се земаат како показатели на нивното економско однесување. Класификацијата е расчленета на ниво на пет сектори и нивни потсектори.

Мерки за понатамошно усогласување со ЕУ

- Подобрување на методологијата за пресметка на производството за сопствена финална употреба;
- Воспоставување на деловни структурни статистики за потребите на националните сметки;
- Алокација на ФИСИМ (Инпутирани банкарски услуги) по институционални сектори, пресметка на увоз и извоз на ФИСИМ и пресметка на ФИСИМ по постојани цени;
- Користење на податоците од Пилот-проектот за подобрување на агромонетарната статистика, посебно од потпроектот за економските сметки во земјоделството;
- Подобрување на методологијата за пресметка на нето-потрошувачката на нерезидентите;
- Воспоставување на методологија за следење на владината финансиска политика со примена на функционалната класификација COFOG;
- Подобрување на методот за прилагодувања од кеш на база на пресметка во секторот Држава;
- Примена на меѓународни стандарди за годишните финансиски сметки за државните претпријатија.

5. Дали националните сметки се прилагодени на начин кој овозможува опфаќање на сивата економија? Кое е влијанието на овие прилагодувања врз нивото на БНП/ БНД?

Државниот завод за статистика превзема активности во врска со усвојување на методолошки решенија со цел постигнување сеопфатност во пресметките на бруто-домашниот производ. За оваа цел Државниот завод за статистика беше вклучен и во Пилот проектот на Еуростат "Исцрпност на националните сметки" во кој беа вклучени 11 земји кандидати за членство во ЕУ и Република Македонија. Во рамките на овој проект, врз основа на заеднички дефиниции и врз основа на заеднички консултации со експерти од Еуростат, беа спроведени детални анализи за статистичко идентификување на производните активности кои се надвор од досегот на стандардните статистички истражувања (неопфатена економија), при што секоја земја ги имаше предвид спецификите на својот економски и статистички систем. Во пресметките на бруто-домашниот производ се извршени корекции на два типа на неопфатената економија:

- Економско прикривање (потценетост-нереално прикажување на финансиските резултати)
- Неформален сектор (нерегистрирани работници, нереално прикажување на финансиските резултати)

Проценките за постигнување сеопфатност на БДП се вршат на деловните субјекти од Секторот нефинансиски претпријатија и од Секторот домаќинства.

Учеството на неопфатената економија во БДП на ниво на вкупна економија изнесува околу 14%.

Презентируваниот податок треба да се сфати единствено како статистички пристап во мерењето на производните активности кои не се следат во стандардните статистички истражувања и анкети и не треба да се поистоветува со вообичаеното поимање на сивата економија.

Во тек се активности за идентификување на неопфатената економија согласно "Прирачникот за мерењето на неопфатената економија" од ОЕЦД како обврска за Државниот завод за статистика на Република Македонија во рамките на Проектот за неопфатена економија за земјите од Западен Балкан, кој започна да се реализира во 2004 година во организација на Еуростат и ОЕЦД

6. Кое министерство и кои одделенија се во целост одговорни за финансиските и буџетските прашања во Вашата земја?

Министерство за финансии е одговорно за подготовка, извршување и контрола на буџетот, како и во однос на подготовката на законска регулатива во областа на: буџетирањето, надворешно-финансиското работење (договори и аранжмани со меѓународни финансиски институции), банкарското работење, финансиските пазари и останати финансиски прашања.

Во рамки на Министерството за финансии, Сектори кои се непосредно поврзани со финансиски и буџетски прашања се следните:

1. Сектор за буџети и фондови;
2. Сектор за трезорско работење;
3. Сектор за даночна и царинска политика;
4. Сектор за меѓународни финансии;
5. Сектор за макроекономска политика и регулирање на финансискиот систем;
6. Сектор за централна и внатрешна ревизија;
7. Финансиска полиција;
8. Дирекција за спречување на перење пари;
9. Сектор за правни и административни работи;
10. Сектор за системот на јавни набавки;
11. Државен девизен инспекторат; и
12. Сектор за управување со капиталот;

Покрај Министерството за финансии, одговорност за финансиски и буџетски прашања имаат и сите финансиски одделенија и сектори во рамките на сите останати органи на државната управа.